

Sonnin ruokinnassa voi säästää

Arto Huuskonen, MTT ja Lea Puumala, TTS

Lihanautojen ruokintakokeissa valkuaislisästä ei ollut hyötyä yli puolen vuoden ikäisten, maitorotuisten sonnien ruokinnassa, jos karkearehuna käytettiin hyvälaatuista, hyvin sulavaa nurmisäilörehua. Valkuaislisä on kallis rehu, jonka poisjättämisellä voidaan säästää ruokintakustannuksessa.

Valkuaislisän tarvetta lihanaudoilla on tutkittu paljon. Asiasta on erilaisia käsityksiä, sillä perusruokinnan laatu vaihtelee tiloilla. Varsinkin säilörehun laatu, ennen kaikkea sulavuus, on avainasemassa.

Kokeita maitorotuisilla sonneilla

MTT:ssä on selvitetty 2002–2008, saadaanko valkuaislisällä tuotosvastetta yli puolen vuoden ikäisten, maitorotuisten sonnien ruokinnassa. Kokeissa seosrehuruokinnan väkirehuprosentti oli keskimäärin 50, säilörehun D-arvo 67 % ja raakavalkuaispitoisuus 16 %. Erillisruokinnassa väkirehuprosentti oli keskimäärin 40, säilörehun D-arvo 69 % ja raakavalkuaispitoisuus 16 %. Kaikissa kokeissa karkearehuna oli laadukas nurmisäilörehu. Väkirehu oli kotoista viljaa.

Tuotantotulokset on koottu oheiseen taulukkoon. Siitä ei kuitenkaan voi päätellä mitään seosrehuruokinnan ja erillisruokinnan välisistä eroista, koska säilörehun sulavuus on ollut erillisruokintakokeissa 2 prosenttiyksikköä parempi kuin seosrehuruokintakokeissa. Tämä selittää erot rehun syönnissä ja kasvussa ruokintatapojen välillä. Taulukon perusteella voi siis vertailla vain valkuaislisällä saavutettuja tuloksia kummallakin ruokintatavalla.

Valkuaislisänä käytettiin rypsiä siten, että väkirehun valkuaispitoisuus pyrittiin nostamaan noin 16 %:iin. Käytännössä valkuaislisää saaneet sonnit saivat rypsilisää noin 0,5 kg:aa eläintä kohti päivässä. Ilman valkuaislisää olleet eläimet saivat vastaavan energiamäärän viljana. Näin väkirehuprosentti ja ruokinnan energiaväkevyys pysyivät samoina eri valkuaisasoilla.

Valkuaislisällä ei vaikutusta

Rypsilisä ei kokeissa vaikuttanut eläinten tuotantotuloksiin. Sonnien rehun syönti, kasvu ja teurastulokset olivat

samanlaiset rypsilisää saaneilla ja ilman valkuaislisää kasvaneilla eläimillä.

Aiemmat tulokset valkuaiäydennyksen vaikutuksista nautojen kasvuun ovat olleet hieman ristiriitaisia, koska perusruokinnassa on ollut ravintoaineita vaihtelevasti. Valkuaislisä voi kuitenkin parantaa nautojen kasvua silloin, kun säilörehu on huonolaatuista, eli kun sen D-arvo on alle 65 %, valkuaispitoisuus alle 12 % ja/tai kun rehun säilönnällinen laatu on heikko.

Jos peruskarkearehu on hyvälaatuista nurmisäilörehua, ei valkuaislisän antamisella lihanaudoille ole biologisia eikä taloudellisia perusteita. Jos karkearehuna käytetään kokoviljasäilörehua tai kuivaa heinää, valkuaislisä yleensä parantaa kasvutuloksia.

Valkuaislisällä saavutetut tulokset riippuvat myös eläimen iästä. Nuoret, alle 6 kk:n ikäiset, nautat hyötyvät yleensä valkuaislisästä.

Valkuaiäydennyksestä voi olla hyötyä nautojen kasvussa myös silloin, kun väkirehun osuus rehuannoksesta on pieni, alle 30 %:ia. Valkuaislisä onkin parantanut sonnien kasvua silloin, kun sitä on annettu pienellä väkirehumäärällä ruokituille sonneille. Samanlainen kasvunlisäys olisi kuitenkin yleensä saatu lisäämällä rehuannokseen vastaava määrä viljaväkirehua.

Säästöä syntyy

Valkuainen on suhteellisen kallista, joten sen poisjättämisellä voidaan säästää ruokintakustannuksissa silloin, kun valkuaislisällä ei saada tuotosvastetta. Tässä esitetyissä kokeissa rypsilisäys on ollut sonnia kohti noin 0,5 kg:aa päivässä noin vuoden ajan. Tällöin rypsiä on kulunut 182,5 kg:aa eläintä kohti. Rypsissä on hieman vähemmän energiaa kuin rehuohrassa, joten tämän rypsimäärän energiasisällön korvaamiseen tarvitaan noin 159 kg rehuohraa.

Rehuohran arvonlisäveroton hinta on nyt noin 180 €/t ilman rahtikustannusta ja rypsin noin 265 €/t. Siten rypsilisän poisjättämisellä säästyisi 19,74 €:a sonnia kohti kasvatuskaudessa. Summa ei sonnia kohti ole sinänsä kovin suuri, mutta tuhannella sonnilla säästöä kertyy jo 19 740 €:a. Teuraspainokilogrammaa kohti säästöä tulee 5,5–5,8 snt:iä.

Lisätietoja: arto.huuskonen@mtt.fi
puh. 040 753 1971

Sonnien rehun syönti, kasvu ja teurastulokset.
Seosrehuruokintakokeissa säilörehun D-arvo oli keskimäärin 67 ja erillisruokintakokeissa 69.

Ruokintatapa	Seosrehuruokinta		Erillisruokinta	
	Ei	On	Ei	On
Rypsilisä				
Eläinmäärä, kpl	40	44	30	29
Sonnien paino, kg				
alussa	251	251	260	257
lopusa	654	655	687	686
teuraspaino	340	339	354	355
Rehun syönti, kg				
ka/pv				
säilörehu	4,53	4,47	5,60	5,62
väkirehu	4,14	4,23	3,72	3,70
yhteensä	8,67	8,70	9,32	9,32
Ry/pv	8,90	8,88	9,23	9,24
Sonnien kasvu, g/pv				
päiväkasvu	1167	1167	1207	1223
nettokasvu	608	606	649	659
Teurastulokset				
teurasprosentti	52,0	51,7	51,6	51,7
lihakkuus ¹⁾	4,2	4,3	4,0	3,9
rasvaisuus ²⁾	2,8	2,7	2,9	2,9

selitteet:

¹⁾ = EUROP-laatu luokat: P+ = 3, O- = 4, O = 5, O+ = 6

²⁾ = EUROP-rasvaisuusasteet: 1 = rasvaton, 2 = ohutrasvainen, 3 = keskirasvainen, 4 = yliparasvainen, 5 = erittäin rasvainen